

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1To/3/2022
Identifikačné číslo spisu: 9520100142
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9520100142.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Martina Piovartsyho, v trestnej veci obžalovaného JUDr. T. G., pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 23. júna 2022 v Bratislave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku žiadosť odsúdeného JUDr. T. G., nar. X. H. XXXX o navrátenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, č. k. PK-1T/20/2020-4084, z 12. októbra 2021 z a m i e t a.

II. Podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku odvolanie odsúdeného JUDr. T. G., nar. X. H. XXXX, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, č. k. PK-1T/20/2020-4084, z 12. októbra 2021 z a m i e t a ako oneskorene podané.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1T/20/2020-4084, z 12. októbra 2021 bol odsúdený JUDr. T. G. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

Za to mu bol uložený podľa §§ 270 ods. 4, 38 ods. 2, ods. 3, 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Zároveň mu bol podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona uložený peňažný trest vo výške 5000,- € a podľa §§ 76 ods. 1 a 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený aj ochranný dohľad vo výmere 1 rok.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku boli poškodené strany so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázané na civilný súdny proces.

Keďže vo vzťahu k výroku o vine a treste nebolo v zákonnej lehote podané odvolanie, v tejto časti nadobudol rozsudok právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 16. februára 2022.

Následne 9. mája 2022 doručil odsúdený na Špecializovaný trestný súd žiadosť podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku o navrátenie lehoty na podanie odvolania voči uvedenému rozsudku, ktorú spojil s podaním odvolania.

V žiadosti uviedol, že za dôvod na navrátenie lehoty považuje to, že svojim obhajcom bol uistený o podaní odvolania voči uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa, pričom neskôr zistil, že sa táto informácia nezakladala na pravde. O tom sa dozvedel až po svojom vzatí do väzby v Českej republike, v súvislosti s rozhodovaním o vykonaní EZR. On bol obhajcom opakovane ubezpečený, že odvolanie bolo podané a bude sa podávať jeho doplnenie. Následne sa po vzatí do väzby dozvedel, že zo strany obhajcu nebolo v jeho prospech podané odvolanie voči prvostupňovému rozsudku. Ešte 23. marca 2022 ho obhajca telefonicky informoval, že všetko je v poriadku a že pravdepodobne zlyhal elektronický systém. Po tomto termíne už s ním obhajca nekomunikoval. Po zadržaní v Českej republike sa snažil s obhajcom skontaktovať, avšak telefonický hovor mu nebol orgánmi Českej republiky umožnený, pretože jeho obhajca nebol zapísaný v advokátskej komore Českej republiky.

Ako dôvody odvolania uviedol, že napádaný rozsudok považuje za nesprávny vo všetkých výrokoch a namieta tiež konanie, ktoré vydaniu rozsudku predchádzalo. Súd rozhodoval v nezákonomnom zložení, pretože všetci členovia senátu rozhodovali v obdobnom prípade a ich zaujatosť bola opakovane namietaná. Neboli vykonané žiadne dôkazy, ktoré by odôvodňovali výrok o jeho vine. Dôkazy neboli zákonným spôsobom vykonané a súd sa nevysporiadal s dôkazmi, ktoré on predložil.

Následne podaním doručením najvyššiemu súdu 20. mája 2022 svoju žiadosť o navrátenie lehoty doplnil v tom smere, že sa počas návštevy svojej dcéry v ÚVV, dňa 4. mája 2022 dozvedel, že dôvodom správoplatnenia prvostupňového rozsudku bolo, že odvolanie v jeho prospech podané nebolo. Do 4. mája 2022 nemal relevantné informácie o tom, prečo rozsudok nadobudol právoplatnosť. V ten deň mu bolo doručené i uznesenie najvyššieho súdu Slovenskej republiky o tom, že žiadosť jeho dcéry o navrátenie lehoty na podanie odvolania bola zamietnutá. Ďalej uviedol, že 21. marca 2022 vycestoval služobne do Českej republiky. Po príchode do Brna sa 21. marca 2022 vo večerných hodinách od známeho dozvedel, že vraj rozsudok súdu prvého stupňa je právoplatný. Kontaktoval preto svojho obhajcu, ktorý mu prisľúbil, že celú vec preverí. Následne 22. marca 2022 mu obhajca zavolať a uviedol, že bol na súde prvého stupňa a že rozsudok nie je právoplatný a že na súde sú nejaké zmatky a v spise žiadne iné doklady nie sú a že všetko je v poriadku. Na druhý deň mu volala manželka, uviedla, že ho na chalupe hľadali príslušníci polície a že mu chceli doručiť nejaké predvolanie na NAKA. Manželka mu dala telefónne číslo na príslušníka polície a on mu následne zavolať, že sa na Slovensko vráti a dohol s ním termín výsluchu na 6. apríla 2022. Potom bol v Českej republike 30. marca 2022 zadržaný z dôvodu, že bolo žiadané o jeho vydanie na Slovensko za účelom výkonu trestu odňatia slobody. Jemu však žiadna výzva na nastúpenie trestu nebola doručená, tá mu bola doručená až 28. apríla 2022. S obhajcom následne v ten deň telefonoval a povedal mu, že bol zadržaný a požiadal ho, aby zistil čo sa deje. Následne mu už nebolo umožnené s obhajcom komunikovať. Bližšie informácie sa dozvedel až pri návšteve dcéry dňa 4. mája 2022, načo on zareagoval žiadosťou o navrátenie lehoty na podanie odvolania voči prvostupňovému rozsudku. On sám nevie, prečo jeho obhajca odvolanie v jeho prospech nepodal.

Vzhľadom na žiadosť odsúdeného, požiadal najvyšší súd o vyjadrenie k odsúdeným uvádzaným dôvodom, jeho obhajcu JUDr. PhDr. Ing. Štefana Neszméryho, LL.M., Ph.D.

Obhajca uviedol, že akýkoľvek úkon v danej trestnej veci vždy dopredu konzultoval s odsúdeným. Po vzájomnej dohode s odsúdeným sa vyhlásenia rozsudku na súde prvého stupňa nezúčastnili. Následne sa stretli a odsúdený vyslovil požiadavku, aby zásielku (rozsudok) prevzal až posledný deň úložnej lehoty na pošte. Vtedy mu vysvetlil, že pokiaľ obhajcovi skončí lehota na podanie odvolanie skôr než odsúdenému, on ako advokát už nebude môcť vo svojom mene podať dovolanie a odvolanie bude musieť podať odsúdený sám. Vtedy sa dohodli, že odsúdený len formálne podá odvolanie a že ho následne spolu doplnia a podrobne odôvodnia. Odsúdený nemal výhrady. Od toho okamihu sa s odsúdeným bavil len o doplnení odvolania. V mesiacoch január - február 2022 odsúdeného opakovane telefonicky kontaktoval, čo je nové s dôkazmi, o ktorých hovoril. Odsúdený ho ubezpečoval, že na nich pracuje. Dňa 25. januára 2022 prevzal rozsudok súdu prvého stupňa a vtedy kontaktoval odsúdeného, že ďalším dňom začína plynúť lehota na podanie odvolania. Odsúdený mu uviedol, že tiež prevzal oznámenie o uložení zásielky a že ju prevezme v posledný deň úložnej lehoty. On bol presvedčený, že

odsúdený bude postupovať podľa ich dohody. Potom 7. februára 2022 telefonicky kontaktoval svojho lekára s tým, že má príznaky ochorenia COVID - 19. Podľa vtedy platných predpisov musel zostať v karanténe. To, že je chorý, oznámil odsúdenému aj ďalším klientom. Testu na COVID-19 sa zúčastnil 13. februára 2022 s výsledkom pozitívny. Opäť to oznámil odsúdenému. Aj na opakovanom teste 20. februára 2022 vykazoval pozitivitu. Schopný práce bol až od 1. marca 2022. Vedomosť o to, že mal COVID-19 potvrdil odsúdený aj pri ich stretnutí v ÚVTOS Bratislava.

O ich vzájomnej komunikácii svedčí aj to, že po tom čo obaja prevzali odvolanie poškodeného voči rozsudku súdu prvého stupňa, sa dohodli, že sa k nemu nebudú vyjadrovať. Dňa 4. februára 2022 mu odsúdený poslal mailom svoje poznámky k rozsudku. Po 7. februári 2022 ho odsúdený nekontaktoval, ani nežiadal žiadne úkony. Podľa jeho názoru ako aj podľa vyjadrenia odsúdeného došlo medzi nimi k nedorozumeniu a nepochopeniu, kto a akým spôsobom bude podávať odvolanie. O tom, že odvolanie nebolo podané, sa on dozvedel z médií 21. marca 2022. Kontaktoval infocentrum ŠTS v Pezinku a požiadal o nazretie do spisu. Kontaktoval aj odsúdeného, ten bol stále v Českej republike a nevedel sa vyjadriť, či odvolanie podal alebo nie. Dňa 22. marca 2022 nazrel do spisu a zistil, že zo strany odsúdeného odvolanie nebolo podané a na rozsudku nebola vyznačená právoplatnosť. Večer mu volal odsúdený a oznámil mu, že sa z médií dozvedel, že rozsudok je právoplatný. Oznámil mu, že je v zahraničí a vracia sa o týždeň, potom už mal vypnutý telefón. Dňa 28. marca 2022 spolu telefonovali a odsúdený mu oznámil, že sa koncom týždňa vracia domov, on ho požiadal o stretnutie. Potom bol odsúdený v Českej republike zadržaný. K tomu, kedy sa odsúdený mohol dozvedieť o nepodaní odvolania a o právoplatnosti rozsudku súdu prvého stupňa, sa on vyjadriť nevie. Zároveň doplnil potvrdenia o výsledkoch PCR testov na ochorenie COVID-19, z ktorých vyplývajú rovnaké skutočnosti, ktoré uviedol vo vyjadrení.

Na vyjadrenie obhajcu reagoval odsúdený listom doručeným najvyššiemu súdu 21. júna 2022. Uviedol, že nikdy sa s obhajcom nedohodol na tom, že odvolanie v danej veci podá on ako (vtedy) obžalovaný sám, resp. že by si ho mal sám naformulovať. Po tom, čo prevzal prvostupňový rozsudok sa s obhajcom dohodli, že mu pošle v najkratšom čase svoje poznámky, alebo pripomienky k rozsudku, aby obhajca mohol odvolanie spracovať. Dohodli sa, že neskôr budú dôvody odvolania dopĺňať. Dňa 4. februára 2022 poslal obhajcovi mail so svojimi poznámkami k rozsudku, na ktorý nedostal odpoveď. Obhajca nevykonal v danej veci žiadne neodkladné úkony a ani ho neinformoval. Potom 10. februára 2022 obhajcovi telefonoval, ten povedal, že základné odvolanie je podané a že keď sa vylieči, tak sa stretnú a dohodnú ďalší postup. Nie je pravdou, že by on obhajcu nekontaktoval. Informáciu, že odvolanie nebolo nikdy podané, od obhajcu nedostal. Dôvod správoplatnenia rozsudku mu nebol zdôvodnený, ani počas väzby v Českej republike, ani na súde. Len mu oznámili, že rozsudok je právoplatný. On argumentoval, že rozsudok nemôže byť právoplatný, pretože jeho obhajca podal odvolanie. Bližšie informácie sa dozvedel až počas návštevy svojej dcéry.

Po oboznámení sa s podanou žiadosťou JUDr. T. G. najvyšší súd dospel k záveru, že žiadosti nie je možné vyhovieť a zároveň že podané odvolanie je potrebné zamietnuť ako oneskorene podané.

Podľa § 64 Trestného poriadku:

(1) Ak obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba zmešká z dôležitých dôvodov lehotu na podanie opravného prostriedku, povolí jej orgán, ktorému patrí rozhodovať o opravnom prostriedku, navrátenie lehoty. O navrátenie lehoty môže oprávnená osoba požiadať do troch dní od odpadnutia prekážky. Ak nebol opravný prostriedok ešte podaný, je potrebné ho so žiadosťou spojiť. Ak ide o odvolanie proti rozsudku, možno odvolanie odôvodniť ešte v lehote ôsmich dní od doručenia uznesenia o povolení navrátenia lehoty.

(2) Ak bol opravný prostriedok už zamietnutý ako omeškaný, zruší orgán pri povolení navrátenia lehoty i svoje rozhodnutie o zamietnutí opravného prostriedku.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú primerane aj vtedy, ak sa ukáže, že lehota na podanie opravného prostriedku, ktorý bol zamietnutý ako omeškaný, zmeškaná nebola.

Podľa § 308 ods. 2 Trestného poriadku v prospech obžalovaného môžu rozsudok odvolaním napadnúť okrem obžalovaného a prokurátora i príbuzní obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ,

osvojenec, manžel a druh. Prokurátor môže tak urobiť i proti vôli obžalovaného. Ak je obžalovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže i proti vôli obžalovaného za neho v jeho prospech odvolanie podať aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

Podľa § 309 trestného poriadku:

- (1) Odvolanie sa podáva na súde, proti ktorého rozsudku smeruje, a to do 15 dní od oznámenia rozsudku. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku.
- (2) Ak sa rozsudok oznamuje tak obžalovanému, ako aj jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.
- (3) Orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately plynie lehota samostatne.
- (4) Iným osobám uvedeným v § 308 ods. 2 okrem prokurátora sa končí lehota tým istým dňom ako obžalovanému.

Podľa § 316 ods.1 Trestného poriadku odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

V danom prípade odsúdený prevzal rozsudok súdu prvého stupňa dňa 31. januára 2022 a obhajca 25. januára 2022. Zákonná lehota na podanie odvolania preto začala odsúdenému plynúť 1. februára 2022 a skončila 15. februára 2022. Rozsudok nadobudol vo výroku o vine a treste právoplatnosť 16. februára 2022, pretože v zákonnej lehote odvolanie zo strany oprávnených subjektov doručené nebolo.

Z ustanovenia § 64 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že navrátenie lehoty na podanie opravného prostriedku je prípustné len ak oprávnené osoby zmeškajú lehotu z dôležitých dôvodov a ak o ňu požiadajú v lehote troch kalendárnych dní od odpadnutia prekážky brániacej im v podaní opravného prostriedku.

Z protichodných vyjadrení odsúdeného a obhajcu nebolo možné bezpečne ustáliť, či odvolanie chcel odsúdený skutočne podať vo vlastnej rěži, alebo či sa spoľahol na tvrdenie obhajcu, že on podá v jeho mene odvolanie. Nebolo teda možné objektívne zistiť, či v danej veci skutočne existovali okolnosti, na základe ktorých sa odsúdený mohol spoľahnúť na to, že v jeho mene podá odvolanie obhajca. S poukazom na zásadu in dubio pro libertate sa rozhodol najvyšší súd vychádzať z tvrdenia odsúdeného, že sa spoľahol na obhajcu, aby v jeho mene a v prospech odvolanie podal a že obhajca mu to sľúbil.

Najvyšší súd preto konštatuje, že za určitých okolností môže byť spoľahnutie sa klienta na to, že v jeho mene a jeho prospech podá opravný prostriedok obhajca, dôležitým dôvodom zmeškania lehoty na jeho podanie. Aj v týchto prípadoch sú však úvahy o existencii dôležitého dôvodu limitované právnymi zásadami *vigilantibus leges sunt scriptae* (zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo), *vigilantibus iura* (právo je na strane ostražitých), *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* (právo pomáha bdelym, nie spiacim).

Osoba oprávnená na podanie odvolania, aj pri spoľahnutí sa na ubezpečenie obhajcu, že podá opravný prostriedok, musí primerane okolnostiam prípadu vyvinúť potrebnú aktivitu na ubezpečenie sa, či obhajca skutočne postupuje tak, ako sa dohodli. O to viac v prípade, ak z okolností prípadu začína byť oprávnenej osobe zrejmé, že došlo k určitým „komplikačiam“. Oprávnená osoba by sa nemala v žiadnom prípade slepo a bezbreho spoľahnúť na tvrdenie obhajcu, ale mala by ho úmerne svojim rozumovým schopnostiam kriticky preverovať. Uvedené platí o to viac, ak oprávnená osoba má sama právnické vzdelanie. Nemôže sa teda úplne zbaviť zodpovednosti za riadne a včasné podanie opravného prostriedku.

Zo spisového materiálu i z vyjadrení odsúdeného, jeho obhajcu a dcéry odsúdeného najvyšší súd zistil

nasledovné skutočnosti:

Z komunikácie odsúdeného a obhajcu (podľa vyjadrenia samotného odsúdeného) vyplýva, že už po príchode do Brna sa 21. marca 2022 vo večerných hodinách dozvedel od známeho, že vraj rozsudok súdu prvého stupňa je právoplatný. Kontaktoval preto svojho obhajcu, ktorý mu prisľúbil, že celú vec preverí. Následne 23. marca 2022 sa odsúdený mohol dozvedieť, že pri podávaní odvolania nastali určité komplikácie, pretože obhajca mu oznámil, že na súde prvého stupňa pravdepodobne zlyhal elektronický systém, že v spise žiadne doklady nie sú (zrejme odvolanie) a že sú tam „nejaké zmätky“. To, že v médiách sa najneskôr 21. marca 2022 objavila správa, že rozsudok je právoplatný a odvolanie nebolo podané, potvrdil i obhajca odsúdeného. S tým korešponduje aj vyjadrenie dcéry odsúdeného, že o tom, že rozsudok je právoplatný a odvolanie zo strany odsúdeného nebolo podané, sa dozvedela z médií 28. marca 2022.

Dôvodné pochybnosti o tom, že odvolanie v jeho prospech nebolo podané, mohol odsúdený nadobudnúť už minimálne 21. marca 2022, pričom tieto pochybnosti boli zvýraznené ešte konštatovaním obhajcu v telefonickom hovore s odsúdeným, že na súde prvého stupňa zlyhal elektronický systém a že sú tam zmätky a v spise nie sú žiadne doklady.

Odsúdený JUDr. T. G. bol 31. marca 2022, po svojom zadržení, na základe európskeho zatýkacieho rozkazu vypočutý pred Mestským súdom v Prahe. Vtedy bol oboznámený s obsahom európskeho zatýkacieho rozkazu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku i ostatnými okolnosťami a získal relevantné informácie, že Slovenská republika žiada o jeho vydanie na výkon trestu odňatia slobody v danej veci a že rozsudok je právoplatný. Ako osoba s právnickým vzdelaním musel nepochybniteľne, s poukazom na informácie, ktorými už disponoval pochopiť, že rozsudok je právoplatný.

Aj pri aplikácii zásady *in dubio pro libertate*, preto vychádza najvyšší súd z prezumpcie, že najneskôr 31. marca 2022 odpadla prekážka, ktorá mu bránila podať odvolanie. Od 1. apríla 2022 preto začala odsúdenému plynúť trojdňová lehota podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku, v rámci ktorej mohol požiadať o navrátenie lehoty na podanie odvolania.

Napriek tomu odsúdený podal žiadosť o navrátenie lehoty až 6. mája 2022. Neexistovala pritom žiadna relevantná prekážka, ktorá by mu takýto postup znemožňovala v trojdňovej lehote počítanej od 1. apríla 2022, počas ktorej zostal pasívny. Tvrdenie odsúdeného, že tak mohol urobiť až po 4. máji 2022, kedy ho navštívila dcéra, od ktorej dostal bližšie informácie a bol mu doručený rozsudok s doložkou právoplatnosti, neobstojí.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, už najneskôr 31. marca 2022 muselo byť odsúdenému zrejmé, že odvolanie v jeho prospech nebolo podané, nakoľko rozsudok bol právoplatný, pričom dôvodné pochybnosti o podaní odvolania musel preukázateľne nadobudnúť už minimálne 21. marca 2022. Ak so žiadosťou o navrátenie lehoty otáľal, preukázateľne rezignoval na ochranu svojich práv a jednal v rozpore so zásadou *vigilantibus iura* a za túto pasivitu je plne zodpovedný on sám.

V dôsledku tejto skutočnosti je potrebné skonštatovať, že JUDr. T. G. nepožiadal o navrátenie lehoty na podanie odvolania v trojdňovej lehote uvedenej v § 64 ods. 1 Trestného poriadku, a preto nebolo možné neskôr podanej žiadosti vyhovieť.

Zároveň v dôsledku uvedenej skutočnosti podal odvolanie po uplynutí zákonnej lehoty upravenej v § 309 Trestného poriadku.

Preto najvyšší súd odvolanie odsúdeného podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol ako oneskorene podané, a to na neverejnom zasadnutí s poukazom na § 326 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.